

# דבר י שני"ח

ממון שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

## פשט על התורה

גליון זה יוצא לע"נ מרת רחל בת ר' יצחק הכהן ע"ה ובניהם הב' ישראל מנחם ע"ה ובנותיהם הילדה נייטשא והילדה רייזל ע"ה הי"ד נרצחו ע"י הרשעים הארורים ימ"ש ביחד עם רבבות מ ישראל ביום ערב שבועות תש"ד

### דבר העורך

מתקרבים אנחנו לחג השבועות, יום קבלת התורה וראיתי בקונטרס מנחת תודה שהביא מדברי רבינו שליט"א בענין הזהירות מלבטל קביעות בלימוד וכך מובא: רבינו חוזר ואומר לא לבטל קביעות של לימוד כמה שאפשר, וז"ל: "היה אחד שלמד עימי כמה חודשים בקביעות יום יום ולפני שהתחלנו ללמוד הזהרתיו לבל יבטל הקביעות ובתחילה אמר שאינו יודע אם יוכל לעמוד בדבר מפני שבכל חורף הוא רגיל לקור מצטנן בקלות ונופל למשכב אמר לו רבינו אם תקפיד על הדבר לא תחלה, ופעם לרגל מאורע מסוים שלא רצה להחמיצו, לא בא באותו יום ללמוד, ונעשה חולה למחרת להרבה זמן" עכ"ל.

וביאר רבינו טעם לקפידה הגדולה שלא לבטל, הרי כתוב בחז"ל "קבעת עיתים לתורה", קבעת זה קביעות שלא לשנות לעולם ובזכות זה לא אירע דבר לחברותא כל עוד שעמד בקביעות. שנזכה לקבוע עיתים לתורה ולא נצטרך לבטל קביעות אף פעם, ובזכות זה נזכה להנצל מכל המחלות והטרדות.

במרכת שבת 1808

יחזקאל 1808

"כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' שש שנים תזרע שדך".. לכאורה הו"ל להקדים שש שנים תזרע שדך ואח"כ ושבתה הארץ שהרי לא עשו שמיטה כשנכנסו לארץ עד אחר ו' שנים כמו שכתוב בקידושין דף מ' ע"ב, והנה במדרש הגדול איתא אמר הקב"ה למשה לך ואמור להן לישראל שלא הכנסתי אותן לארץ ישראל אלא על מנת שתקבלו עליכן מצות שביעית מנין ממה שקרינו בענין דבר אל בני ישראל כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ שבת לה', ולפי זה ה"ק כי תבאו אל הארץ תבאו ע"מ שתשבתו בשביעית ואז תזכו שש שנים תזרע שדך וגו' ואל"כ לא תזרעו אלא ג' שנים בשבוע א' כמ"ש במכילתא משפטים פסוק שש שנים תזרע וגו', ודוגמתו בסוטה דף ל"ד ע"א עודם בירדן א"ל יהושע דעו על מה אתם עוברים את הירדן ע"מ שתורישו את כל יושבי הארץ מפניכם אם אתם עושין כן מוטב ואם לאו באין מים ושוטפין אותיכם ובתענית ח' ב' נקבלה עילוון ולכי בטיל הגזרה ליתבי' ומנלן דכתיב מן היום הראשון אשר נתת לבך להבין ולהתענות נשמעו דבריך. "אם בחקתי תלכו" וגו'.

כאן לא כתיב כמו בברכות בפ' תבא ברוך אתה בעיר וגו' ברוך פרי בטנך וגו' יצו ה' את הברכה באסמיך ובכל משלח ידיך וגו' וכאן כתיב רק ונתנה הארץ יכולה וישבתם לבטח ולא כתיב שום ברכה שהארץ תתן עשר פעמים יותר מצרככם ותתעשרו וכו' משום שכאן מיירי בתלמידי חכמים כמ"ש אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה ולתלמידי חכמים אין זה ברכה שיש לו יותר מצרכיו כי זה מבטלו מתלמוד תורה ולהם הברכה המעולה שיהא להם כל צרכם לא פחות ולא יותר אבל בפ' תבא שמדבר לכלל ישראל להן נתן ברכה של עשירות.

(טעמא דקרא)

### דרש על התורה

"משפחת גר וגו' ממשפחתו יגאלנו". משפחת גר זו משפחת אמו (שאינן אב לגוי, יבמות צ"א א'). ממשפחתו יגאלנו זו משפחת אביו (שם נ"ד ב'). "והשבת חיה רעה מן הארץ". זה הנחש (פ' אדה"ר או"מ עמוד י').

(למכסה עתיק)

### על הפטרה

"הלוך ואמרת וגו' ובכל שערי ירושלים וגו' ואל תשאו משא מבתיכם והבאתם בשערי ירושלים".

משמע דבירושלים עצמה מותר לשאת בשבת והיינו משום שבזמנו היו שערי ירושלים ננעלים בלילה מפני השונאים כדאמרין בעירובין ו' ב' ירושלים אלמלא דלתותיה ננעלין בלילה חייבין עליהן משום רשות הרבים.

(טעמא דקרא)

### שו"ת בעניני הפרשה

ש. בפכ"ה פי"ד "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו", ויש לדקדק אמאי נקט הכא "אחיו" ולקמן פסוק י"ז גבי אונאת דברים כתיב "ולא תונו איש את עמיתו" וכו'.

ת. אחיו פרט לגוי עמיתו פרט למחלל שבת בפרהסיא.

ש. בפכ"ו פ"ג "אני ה' אלקיכם אשר וכו' ואולך אתם קוממיות" ופירש"י קוממיות בקומה זקופה, וצ"ע דבגמ' ברכות דף מ"ג ע"ב איתא "ואל יהלך בקומה זקופה דאמר מר המהלך בקומה זקופה אפילו ארבע אמות כאילו דוחק רגלי שכינה דכתיב מלא כל הארץ כבודו".

ת. הכוונה יכולים לילך בקומה זקופה ואין כופפין אלא בשביל כבוד השכינה. (חידושי הגר"ח קניבסקי)

"ותדבק בנערות בעזו ללקט עד כלות קציר השערים וקציר החטים ותשב את חמותה" (רות פ"ב פכ"ג)  
שבולת חטים אומרת (תהלים ק"ל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'.  
חטים הוא דבר שזרעו כלה וזורעין אותו באדמה והיא מתרקבת ומתלעת ואח"כ יוצא ממנה שבולת וזה מראה על  
האדם שגם אם הוא במעמקי האדמה ובעמקי הצרות יקרא לה' ויוציאנו ויצליחנו כמו החטה וזהו ממעמקים קראתיך  
ה':

**שבולת שעורים אומרת (תהלים ק"ב) תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו.**

שעורה ג"כ זרעו כלה כדתנן פ"ט דתרומות ומתקבת ומתלעת באדמה כמו חטה כמ"ש בירו' פ"ב דכלאים אלא  
שחטה קליפתה היא ג"כ אוכל והשעורה אין קליפתה ראוי' לאכילה אלא לשומר כדתנן ספ"ק דטבוי' ועוד דדרך  
חטה לזרעה בלי קליפה כמ"ש בתוס' הרא"ש חולין קי"ז ב' אבל שעורה נזרעת בקליפתה וא"כ השעורה מרמזת כמו  
החטה שמתפלל ממעמקים אלא שהשעורה עטופה וזה רמז לעני שמתעטף ומתפלל מתוך עניותו וכנ"ל וזהו תפלה  
לעני כי יעטוף ר"ל יתעטף בטליתו כמ"ש בזה"ק בראשית כ"ג ב' ולפני ה' ישפוך שיחו:

(פרק שירה מתוך פרוש פרק בשיר)

"ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר".  
"את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ".

### **שו"ת בעניני שביעית**

ש. מה שמרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל פסק שאסור באיסור חמור אמירה לעכו"ם בשביעית, מה המקור האיסור,  
האם אמירה לעכו"ם של שבת.

ת. כמו איסור של שבת.

ש. יש הרבה יהודים שיש להם שותפות עם גויים בקרקע וביבול, האם מותר לאכול הירקות משם.  
ת. לא.

ש. יש הרבה יהודים שיש להם קרקעות מעבר לקו הירוק שרשומים על שמם בטאבו עתיק שהיה בזמנים הללו,  
ולאחר שהגויים תפסו במציאות את השטחים הסמוכים לשם ממילא הם גם פלשו לשם, ולאחר עשר שנים  
החוק מאפשר לרשום בטאבו על שם הפולש, ונהפך כאילו לשדה נכרי, מה הדין שדות אלו, ומה הדין יכול  
היוצא משדות אלו.

ת. הגויים גזלנים, והקרקעות האלו שייכים לישראל לכל דיני שביעית.

ש. ישנן חברות ריסוס זיבול והשקיה שמופעלות ע"י יהודים, או חדרי הבקרה של המים, מה הדין בספקות דהיינו  
כשלא היה פיקוח צמוד בלילות ובימים על יכולים להשגיח באמת שזה לא נעשה כנ"ל.

ת. יש להחמיר.

ש. יש הרבה משפחות של ערבים שבעצם אמם או דור קודם מישראל, ויש להם שותפות בשדה עכו"ם, ולמעשה אי  
אפשר לברר שהם נראים כערבים ממש, מה הדין בספק, והאם יש לחשוש מדין קבוע כמחצה.

ת. צריך לחשוש.

(שו"ת ידון משה ח"ט)

### **מהנהגותיו של רבינו בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום**

בקריאת שמו"ת בפרשת בחוקתי ופ' כי תבא שיש שם הקללות, כשקורא בביתו ויש שם עוד אנשים בחדר נעמד  
ומסתובב לקיר ואומר שהמקור משבועות דף ל"ו ע"א א"ל כנה וכו' שלא ישתמע הקללות על העומדין שם ח"ו.

(קונטרס מנחת תודה)

ניתן לשלוח בקשה להצטרפות קבועה במייל: [0573145900@okmail.co.il](mailto:0573145900@okmail.co.il) או בפקס: 077-2092005  
נשמח לקבל עובדות מרבינו שליט"א (ממקור ראשון בלבד) וכן מכתבים עם תשובות כדי שנוכל לפרסמם ולזכות את הרבים.  
הערות והארות יתקבלו בברכה 057-3145900 ניתן להנציח לע"נ לרפואה ולהצלחה